

Besteding van het GLB in doelen en provincies

Inbreng Interprovinciaal Overleg
Rondetafelgesprek GLB

3 april 2025

Waar het GLB-geld terecht komt

Voor het rondetafelgesprek over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is het Interprovinciaal Overleg uitgenodigd om antwoord te geven op de vraag waar het GLB-geld nu terecht komt. In deze position paper willen we dit inzicht geven.

In algemene zin kunnen we aangeven dat het geld uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid terecht komt bij de doelgroepen die ertoe doen en in de praktijk het verschil maken: de boeren die samen met onder meer erfbetreders, ketenpartijen, kennisinstellingen en de hightech de landbouw en het voedselsysteem verduurzamen op de thema's uit het Nationaal Strategisch Plan. Op projectniveau vindt u hier een overzicht:

[Themanummers](#) | [Actueel](#) | [Netwerk Platteland](#)

Het GLB biedt de kans om een grote bijdrage uit Europa te krijgen voor zaken die de markt niet afdekt.

Inhoud paper

In deze paper zetten we eerst uiteen wat de doelen van het huidige GLB zijn, daarna hoe de structuur in elkaar zit en vervolgens welke regelingen er zijn. Het beheer van het GLB is in Nederland neergelegd bij het Rijk, de provincies en de waterschappen. De realisatie van het GLB is in handen van de landbouwsector, terreinbeheerders, het ministerie van LNV, provincies, waterschappen en andere betrokkenen bij het platteland. Voor de regie op dit proces is [de Regieorganisatie GLB](#) in het leven geroepen. Hierin werken Rijk en provincies nauw met elkaar samen.

Daarna geven we nog een aantal aandachtspunten mee voor de periode na 2027.

Tot slot is per provincie aangegeven hoe het Europese geld in de periode 2023 tot 2027 onderverdeeld is.

Nationaal Strategisch Plan (NSP-GLB)

Het huidige GLB kent negen doelen, met kennis en innovatie als horizontaal tiende doel.

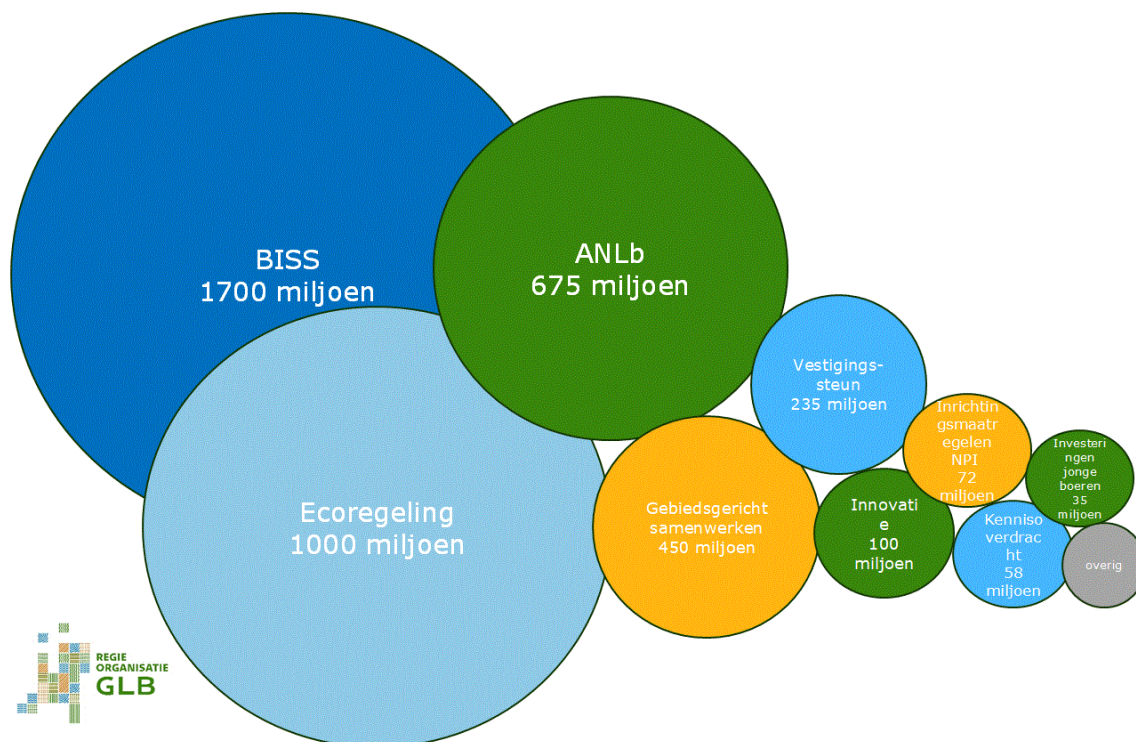

De doelen 'klimaat', 'milieu' en 'landschappen (biodiversiteit)' zijn voor Nederland de belangrijke doelen. Om bij te dragen aan de doelen kent het NSP-GLB een gelaagde structuur:

De Basisinkomenssteun (BISS) en de Ecoregeling vormen de brede basis van de gelaagde structuur. Dat is ook terug te zien in het Europese budget. (Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur beheert het budget voor beide regelingen).

Het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) vormt de bovenste laag. De twaalf provincies beheren het budget voor het ANLb.

Naast het ANLb hebben provincies ook de beschikking over andere GLB-regelingen (interventies) en de daarbij behorende budgetten (inclusief cofinanciering van de provincie). Zij dienen de belangrijkste doelen. Het gaat dan om:

- Investerings op landbouwbedrijven; budget: € 108.310.000. Met de investeringen wordt onder meer ook bijgedragen aan het doel 'inkomen'.
- Niet productieve investeringen op landbouwbedrijven/ inrichtingsmaatregelen); budget € 72.143.000.
- Niet productieve investeringen buiten landbouwbedrijven (vaak zijn dit investeringen op het gebied van waterkwaliteit KRW of natuur); budget € 71.500.000.
- Samenwerking integrale gebiedsontwikkeling; budget € 93.815.000.
- Samenwerking brede plattelandontwikkeling/ LEADER; budget € 67.687.515. Met LEADER wordt onder meer ook bijgedragen aan de doelen 'positie in de waardeketen' en plattelandontwikkeling.
- Samenwerking voor innovatie: € 75.169.490. Deze regeling draagt bij aan alle 9 doelen.
- Kennisverspreiding en informatie aan landbouwers: € 15.000.000. Deze regeling draagt bij aan alle 9 doelen.

De onderverdeling per provincies treft u aan het einde van deze paper aan.

Periode na 2027

Voor de periode na 2027 willen we u een aantal uitgangspunten meegeven. Die kunnen zorgen dat het GLB bijdraagt aan een duurzame, toekomstbestendige, concurrentiekrachtige land- en tuinbouw in een vitaal landelijk gebied.

Veel onderdelen van het GLB hebben een grote meerwaarde. Dat zien we ook graag in het GLB 2028-2033:

- Borging en waardering van de voedselveiligheid en-zekerheid
- Doelsturing en doelmiddelvoorschriften als uitgangspunt
- LEADER. De verbreding van de doelstelling van LEADER naar milieu, klimaat en biodiversiteit heeft bijgedragen aan meer belangstelling voor dit instrument.
- Het voorschot op subsidie en de versimpeling in zowel de aanvraag als van de kostenverantwoording zorgen voor een lastenverlichting bij de aanvragers en maakt het GLB aantrekkelijker voor aanvragers.
- De groenblauwe architectuur met de stapeling van de Goede landbouw- en milieuconditie, eco-regeling en het agrarisch natuurbeheer. Hierbij erkennen we de belangrijke rol van de collectieven.

De huidige ontwikkelingen rondom voedselzekerheid, klimaat en milieu alsmede de ervaringen met het huidige GLB vragen om een aantal aanpassingen:

Toekomstbestendige duurzame land- en tuinbouw:

- Het nieuwe GLB stimuleert een duurzame, toekomstbestendige, concurrentiekrachtige land- en tuinbouw in een vitaal landelijk gebied.
- Wij stimuleren natuur-inclusieve en duurzame land- en tuinbouw (kringlooplandbouw). Bijvoorbeeld door verliezen en emissies te minimaliseren, circulair grondstoffengebruik en het gebruik te reduceren en herstel van natuurlijke systemen te bevorderen.
- In combinatie met andere beleidsvelden en instrumenten faciliteert het nieuwe GLB een duurzaam, toekomstbestendig voedselsysteem en de maatschappelijke en de technologische transitie die daarvoor nodig is;
- Het nieuwe GLB draagt beter bij aan behoud en verbetering van de natuurlijke hulpbronnen bodem en water, het klimaat en biodiversiteit en aan de leefbaarheid van het landelijk gebied

Voedselzekerheid & verdienmodel:

- Het nieuwe GLB draagt zorg voor blijvende beschikbaarheid van voldoende, veilig, gezond en betaalbaar voedsel;
- Het nieuwe GLB helpt bij het overnemen of starten van een duurzaam landbouwbedrijf
- Het nieuwe GLB draagt beter bij aan eerlijke prijzen voor de producten, beloning voor

maatschappelijke prestaties en voldoende verdienvermogen voor de (jonge) boeren

Kennis & innovatie:

- Het nieuwe GLB draagt beter bij aan bedrijfs-, keten-, product- en systeeminnovatie, aan kennisdeling, kennisverwaardiging en leren
- Het nieuwe GLB focust op innovatie ten behoeve van de verduurzaming van de landbouwsector. Daarbij verliest het nieuwe beleid niet uit het oog dat schaalvergroting die de sector de afgelopen jaren heeft moeten ondergaan niet van de een op de nadere dag ongedaan kan worden gemaakt.

Doelsturing en uitvoerbaarheid

- Het nieuwe GLB zou moeten sturen op doelen in plaats van maatregelen en ingezette succesvolle trends voortzetten zoals; gebiedsgericht in plaats van ondernemersgericht beleid, werken met een keuzemenu voor de agrariër op basis van vrijwilligheid, maatwerk bieden en tegengaan van administratieve lasten.
- Daarnaast vragen we aandacht voor de uitvoerbaarheid van het GLB. Op een aantal punten is het GLB te ingewikkeld gemaakt en wegen baten niet op tegen de kosten. Hier moeten we aandacht voor hebben.

Regionale economie en werkgelegenheid

- De handel in land- en tuinbouwproducten speelt een grote rol in het stimuleren van de economie en biedt werkgelegenheid, vooral in plattelandsgebieden die vaak met allerlei uitdagingen kampen. Het nieuwe GLB bevordert dat de voordelen van deze handel beter terugvloeien naar boeren en tuinders.

Onderverdeling GLB per provincie

De provincies hebben het beschikbare EU-geld verdeeld volgens een eigen verdeelsleutel. Dit levert per provincie het volgende overzicht op:

Provincie Drenthe

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 29.251.373,10	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.098.926,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.978.531,60	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.835.783,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 5.964.737,50	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 7.513.050,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 6.216.516,82	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 5.597.757,49	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 7.758.500,50	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.240.500,00	
Totaal		€ 72.455.676,01	

Provincie Flevoland

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 7.453.959,30	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.680.156,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.184.749,60	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.269.998,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 4.774.675,00	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 4.733.300,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 4.976.220,24	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 4.480.913,49	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 6.210.553,00	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 993.000,00	
Totaal		€ 40.757.524,63	

Provincie Fryslân

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 7.453.959,30
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.626.830,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 4.979.178,00
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 3.549.015,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 7.464.937,50
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 7.400.250,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 7.780.042,22
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 7.005.657,80
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 9.709.852,50
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.552.500,00
Totaal		€ 59.522.222,32

Provincie Gelderland

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 72.858.828,55
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.634.444,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 4.993.610,40
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 3.559.302,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 7.486.575,00
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 7.421.700,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 7.802.593,06
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 7.025.964,06
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 9.737.997,00
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.557.000,00
Totaal		€ 125.078.014,07

Provincie Groningen

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 45.582.181,92	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.182.680,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 4.137.288,00	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.948.940,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 6.202.750,00	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 4.549.000,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 6.464.576,14	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 5.821.126,29	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 8.068.090,00	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.290.000,00	
Totaal		€ 87.246.632,35	

Provincie Limburg

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 41.006.822,95	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.733.454,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.285.776,40	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.342.007,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 4.926.137,50	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 4.883.450,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 5.134.076,17	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 4.623.057,27	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 6.407.564,50	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.024.500,00	
Totaal		€ 75.366.845,79	

Provincie Noord Brabant

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 36.604.176,23
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.718.198,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 5.152.366,80
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 3.672.459,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 7.724.587,50
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 7.657.650,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 8.050.652,38
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 7.249.332,86
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 10.047.586,50
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.606.500,00
Totaal		€ 90.483.509,27

Provincie Noord Holland

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 52.935.935,00
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.944.108,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.685.072,80
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.626.614,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 5.524.775,00
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 5.476.900,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 5.757.982,93
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 5.184.863,65
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 7.186.229,00
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.149.000,00
Totaal		€ 91.471.480,38

Provincie Overijssel

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 46.924.755,00
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 2.428.866,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 4.603.935,60
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 3.281.553,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 6.902.362,50
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 6.842.550,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 7.193.720,19
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 6.477.695,19
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 8.978.095,50
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.435.500,00
Totaal		€ 95.069.032,98

Provincie Utrecht

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0 Totaal
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 51.251.830,00
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.555.794,00
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 2.949.020,40
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.101.977,00
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 4.421.262,50
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 4.382.950,00
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 4.607.889,74
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 4.149.244,67
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 5.750.859,50
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 919.500,00
Totaal		€ 82.090.327,81

Provincie Zeeland

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 16.350.499,00	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.893.348,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.588.856,80	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.558.034,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 5.380.525,00	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 5.333.900,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 5.607.643,95	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 5.049.488,62	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 6.998.599,00	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.119.000,00	
Totaal		€ 53.879.894,37	

Provincie Zuid Holland

Nummer interventie	Naam interventie	budget NSP 3.0	
		Totaal	
I.70.1	ANLb (Totaal)	€ 50.336.840,00	
I.73.1a	Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven	€ 1.883.196,00	
I.73.1b	Productieve investeringen voor Groen-Blauw en dierenwelzijn	€ 3.569.613,60	
I.73.1c	Productieve investeringen jonge landbouwers	€ 2.544.318,00	
I.73.2	Niet productieve investeringen voor landbouwbedrijven	€ 5.351.675,00	
I.73.3	Niet productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven	€ 5.305.300,00	
I.77.1	Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP	€ 5.577.576,16	
I.77.3	LEADER – steun uitvoering van een geselecteerde LOS	€ 5.022.413,61	
I.77.4	Samenwerking voor Integrale gebiedsontwikkeling	€ 6.961.073,00	
I.78	Kennisverspreiding en informatie	€ 1.113.000,00	
Totaal		€ 87.665.005,37	